

Peter Paul Kaspar, *Sakramenti – jezik znakova*
Svjetlo riječi,
Sarajevo, 2011., 101 stranica

Sakramenti se tradicionalno smatraju 'znakovima' našega spasenja u Isusu Kristu. Bit je sakramenta interpretacija spasenjskog događaja Isusa Krista, tako da se kroz čin i riječ razjašnjava, uprisutnjuje i čini djelotvornim spasenjsko događanje. O sakramentima se mnogo raspravljalo kroz povijest. Poslije Drugoga vatikanskoga sabora u teologiji se tragalo za novim mogućnostima razumijevanja i slavljenja sakramenata. Naime, kulturna promjena bila je toliko duboka da je veliki dio tradicionalnih izražaja vjere postao nerazumljiv, te je zahtijevao preosmišljavanje. Jesu li sakramenti stvaran događaj ili pak isprazna simbolika? Kako shvatiti božansko djelovanje u i po sakramentima?

U ovoj knjizi, austrijski teolog Peter Paul Kaspar koji predaje crkvenu glazbu i dušobrižnik je akademičara i umjetnika, na jednostavan način objašnjava značenje sakramenata. U Predgovoru knjizi čitamo: "Razmišljajući o jeziku znakova i simbola, koji se stvarao u promjenjivoj povijesti sakramenata, ova knjiga traži put koji u zajedničkom gledištu ujedinjuje katoličku, evangeličku i pravoslavnu tradiciju" (str. 7.-8.).

U *pet koncentričnih krugova* autor želi predstaviti neku vrstu gramatike koja znakove, simbole i sakramente tumači iz zajedničkog središta svih kršćanskih crkava: u prvom krugu znakova nalazi se jedan i jedini sakrament: Isus Krist/Crkva/Božja Riječ iz kojega se zatim razvijaju mnogi sakramenti; u drugom krugu susrećemo krštenje i euharistiju; u trećem krugu znakova spominju se: potvrda/konfirmacija, brak/vjenčanje/svadba, pokora/ispovijed/pomirenje, bolesničko pomazanje, posveta/ordinacija; u četvrtom krugu nalaze se pranje nogu, pogreb i mnogi blagoslovi i posvetni čini, geste liječenja, zavjeti i obećanja. U zadnjem su krugu mnogi znakovi i simboli: križ, oltar, ambon i knjiga, ali i slike, govor i glazba. U tim koncentričnim krugovima otvara se 'jezik znakova'.

Knjiga nudi kratak povijesni presjek nastanka pojedinih sakramenta i raznovrsnost u shvaćanju istih kod pojedinih crkva i konfesija, te aktualna i dosjetljiva autorova zapažanja o nekim konkretnim problemima koji prate slavljenje sakramenata

u današnjem sekulariziranom svijetu. Tako problem potvrde događa se u trenutku kad se mladi u velikoj mjeri distanciraju od religije i crkve. “Zbog toga postoje dvije tendencije izbjegavanja: Ako se potvrda dijeli što je moguće ranije – s dvanaest ili trinaest godina – uspijeva se dostići još većina mladih. No, oni često nakon toga odlaze iz crkve. da bi se izbjegao takav sakralni obred odlaska, predlaže se da se potvrda dijeli tek u odrasloj dobi. Time bi se krizmali samo malobrojni, ali zato uvjereni i angažirani kršćani. Na taj način bi nastalo kršćanstvo od dviju ‘klasa’: aktivni krizmani i pasivni nekrizmani” (str. 43.).

280

Osvrćući se na ceremoniju vjenčanja, ističe potrebu jednostavnosti i mjere, u protivnom, vjenčanje postaje “lako razvodnjeno i brbljavo ‘eventi’ neugodne sentimentalnosti”. Najava župnika kod vjenčanja: “Sada možete poljubiti mladu!” suvišna je i preuzeta iz američkih filmova. “Odrasli ljudi, koji se uzajamno vole, ne trebaju nikakvo dopuštenje za poljubac – oni su to i bez poziva već prije učinili” (str. 49.). Izlažući smisao ispovijedi, zapaža da su svećenici sve manje osposobljeni “da kompetentno, suosjećajno i psihološki korektno vode razgovor i savjetuju” (str. 54.). Zanimljivo je i njegovo razmišljanje o ‘zaboravljenom sakramentu’, to jest pranju nogu koje simbolizira odricanje od vladavine i poziv na služenje drugima. “Biblijski znak pranja nogu simbol je bratsko-sestrinskog zajedništva i odricanja od vladanja - to je antihijerarhijski sakrament” (str. 68.).

Također, izraz ‘vječni pokoj’, za koji se još i danas moli u sprovodnim molitvama, nije kršćanski. “Kršćani ne vjeruju u vječni pokoj, nego u vječni život. Izraz ‘Bila mu laka zemlja!’ niti je kršćanski niti prekršćanski, nego naprosto glup” (str. 70.). Korisna su i poučna zapažanja o blagoslivljanju, o propovijedi za nedjelju, o snazi glazbe u bogoslužju.

Na kraju knjige autor poziva da sami kršćani budu znak, te da sakramente koje primaju potvrđuju svojim djelovanjem u svakidašnjici. Biblija koja se najviše čita jest život kršćana. Knjiga je koristan priručnik za svećenike i vjeroučitelje, kao i za sve one koji žele iznova otkriti spasonosni smisao sakramentalnosti cjelokupne zbilje i vlastitoga života.

Andelko Domazet